DIRECTRICES PARA BIBLIOTECAS RURAIS DE PEQUENO TAMAÑO

2025

Consejo de Cooperación Bibliotecaria

DIRECTRICES PARA BIBLIOTECAS RURAIS DE PEQUENO TAMAÑO

2025

ccb Consejo de Cooperación Bibliotecaria

Catálogo de publicacións do Ministerio: https://www.libreria.cultura.gob.es
Catálogo xeral de publicacións oficiais: https://cpage.mpr.gob.es

Edición 2026

MINISTERIO DE CULTURA

Edita:
© SECRETARÍA XERAL TÉCNICA
Subdirección Xeral de Atención á Cidadanía,
Documentación e Publicacións

NIPO: 190-26-167-X

Deseño e maquetación: Tau Diseño

RESUMO

6 Introducción

8 A biblioteca como axente dinamizador no medio rural

12 Criterios mínimos de servizo bibliotecario

16 Persoal

20 Coleccións

26 Equipamento e espazos

38 Conclusións

40 **Anexo I**
A presenza da cultura e as bibliotecas na lexislación española sobre o reto demográfico

48 **Anexo II**
Volume da colección segundo o número de habitantes

52 Formulario para avaliar o cumprimento das Directrices para bibliotecas rurais de pequeno tamaño

INTRODUCCIÓN

O Grupo de Traballo (GT) para o Plan de Especial Atención ao Medio Rural, do Consejo de Cooperación Bibliotecaria (CCB), ten o obxectivo xeral de sentar as bases dun sistema que garanta, por unha banda, o acceso á lectura e á información en pequenos núcleos de poboación e, por outra banda, a preservación da memoria local e a súa promoción a través do ámbito dixital.

Desde a súa creación, o GT centrou os seus esforzos en mellorar os servizos bibliotecarios para poboacións pequenas, tanto a través de bibliotecas fixas como móbiles. Unha das súas recomendacións máis significativas foi a modificación da Lei Reguladora das Bases do Réxime Local para reducir a poboación mínima requirida para a obriga de establecer bibliotecas públicas de 5000 a 2000 habitantes.[1]

Do mesmo xeito, estudáronse e propuxéronse modelos viables de servizo bibliotecario profesional e de calidade para poboacións de menos de 2000 habitantes e áreas dispersas, como as bibliotecas escolares de dobre uso e os "bibliobuses".[2]

Nesta liña de acción, presentamos as *Directrices para bibliotecas rurais de pequeno tamaño*, que teñen como obxectivo establecer e describir os elementos esenciais para o funcionamento destas bibliotecas rurais, sempre desde unha perspectiva de sustentabilidade e tendo en conta a realidade dos recursos dispoñibles nas zonas rurais.

---

1 Consejo de Cooperación Bibliotecaria (2020b). *Informe del Grupo de Trabajo para el Plan de Especial Atención al Medio Rural*. Consejo de Cooperación Bibliotecaria. https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Informe-2020-GT-Especial-atenci%C3%B3n-medio-rural.pdf

2 Consejo de Cooperación Bibliotecaria (2022). *Informe del Grupo de Trabajo para el Plan de Especial Atención al Medio Rural*. Consejo de Cooperación Bibliotecaria. https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Informe2022_PLENO_GTPEAMR.pdf

Estas directrices están dirixidas ao establecemento e desenvolvemento de bibliotecas rurais en localidades pequenas e áreas dispersas, en particular aquelas con menos de 5000 habitantes e especialmente en poboacións de menos de 2000 habitantes. Estas localidades caracterízanse por unha baixa densidade, infraestruturas menos desenvolvidas, acceso limitado aos servizos públicos e unha economía baseada no sector primario, aínda que gozan dun estilo de vida máis relaxado, relacións sociais máis estreitas e un maior contacto co medio natural.

Do mesmo xeito, estas directrices axudarán a corrixir os desaxustes existentes nas bibliotecas xa creadas e en funcionamento.

Como o propio título do documento indica, non se trata de impoñer normas ou procedementos nas bibliotecas rurais de pequeno tamaño, senón de suxerir e aconsellar. Estas directrices teñen o obxectivo de servir de guía, sen cuestionar en ningún caso as leis ou as normativas rexionais vixentes en materia de bibliotecas.

A súa utilidade reside na sinxeleza das propostas, na sustentabilidade das medidas e na facilidade da súa implementación e mantemento, sen prexudicar a profesionalidade, a pertinencia, a efectividade, a eficacia, a eficiencia e a calidade na consecución dos obxectivos.

As bibliotecas son servizos vitais e non requiren necesariamente procesos complicados, equipamentos caros ou investimentos exorbitados para cumprir o seu propósito de seren "servizos esenciais e básicos para as persoas e as comunidades [...] presentes en todos os territorios, porque teñen un gran potencial para promover e articular a participación cidadá".[3] Polo tanto, toda biblioteca rural dunha poboación pequena debe estar en liña co resto dos servizos municipais en canto a recursos e mantemento.

3 Compromiso de Urueña sobre la lectura en el medio rural (2023).

A BIBLIOTECA COMO AXENTE DINAMIZADOR NO MEDIO RURAL

A cuestión fundamental da que depende a vida e o futuro da biblioteca rural, e que é a orixe da existencia deste GT para o Plan de Especial Atención ao Medio Rural, é o despoboamento e o envellecemento que os nosos pobos levan sufrindo desde a década de 1960 e que actualmente alcanza niveis preocupantes, tal e como se analizou no noso primeiro informe de 2020.[4]

Un efecto positivo derivado deste grave problema foi a aprobación do *Compromiso de Urueña sobre la lectura en el medio rural* (2023), o texto máis completo e comprometido coa misión e o desenvolvemento da biblioteca rural na España actual. O documento mencionado guiará estas directrices, xa que estamos convencidos de que a cultura e a súa personificación na biblioteca rural son esenciais para afrontar o reto demográfico.

4 Consejo de Cooperación Bibliotecaria (2020b). *Informe del Grupo de Trabajo para el Plan de Especial Atención al Medio Rural*. Consejo de Cooperación Bibliotecaria. https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Informe-2020-GT-Especial-atenci%C3%B3n-medio-rural.pdf

Porén, o papel da biblioteca no problema do despoboamento rural apenas se aborda na lexislación vixente que pretende resolvelo. Tras unha revisión exhaustiva dos textos legais de cada unha das comunidades autónomas, debemos constatar o limitado compromiso dos gobernos autonómicos co reto demográfico, sendo habitual a falta de textos lexislativos e regulamentarios específicos, ou a limitación das medidas ás axudas económicas para a renovación e o mantemento de instalacións relacionadas coas enerxías renovables. Só unhas poucas comunidades mencionan o papel cultural das bibliotecas no medio rural.[5]

A dinamización cultural é un factor clave no desenvolvemento social, que parte da natureza identitaria da propia cultura e vai acompañada da implicación da comunidade. Esta non só participa nas programacións de calidade que se lle ofrecen, senón que tamén as replica con prácticas *amateur*, combinando así presente e futuro coa herdanza patrimonial.

Neste contexto, a biblioteca rural destaca como o principal servizo cultural dos nosos pobos, o máis numeroso, próximo, gratuíto e accesible para todos. A biblioteca rural é un servizo cultural e social esencial e básico. É o instrumento das institucións públicas para a democratización da cultura e da lectura como ferramentas fundamentais para garantir a igualdade de dereitos e oportunidades, mellorar a calidade de vida e acadar o futuro desexado. A biblioteca une á comunidade, salvagarda os seus valores e proxéctaa cara ao progreso. Isto é posible grazas á colaboración interinstitucional, a unha planificación axeitada e pertinente e á garantía de niveis de calidade aceptables baseados nun apoio orzamentario suficiente.

Para iso, a biblioteca rural conta con toda unha gama de servizos e accións que deben ir máis alá dos seus muros, tendo sempre en conta o alcance global da súa acción, dirixida a toda a cidadanía, sen ningunha discriminación (sen prexuízo da súa ideoloxía, relixión, raza, xénero, idade, condición social e económica, nin tampouco da súa residencia).

5 O Anexo I destas directrices recolle e comenta por territorio a lexislación estatal e autonómica sobre o reto demográfico e a presenza da cultura nela.

O medio rural español caracterízase polo seu envellecemento, despoboamento e dispersión da poboación. Ningunha destas características debería ser un obstáculo para que a biblioteca chegue a todos os recunchos e ás persoas con servizos de calidade. "Onde non se poida proporcionar unha biblioteca pública estable, débense despregar 'bibliobuses' e outros servizos de bibliotecas móbiles para garantir o dereito á igualdade, así como a profesionalidade e a sustentabilidade das prestacións".[6]

A biblioteca rural é un elemento clave na dinamización cultural da comunidade. Non só proporciona recursos a persoas e comunidades que os necesitan, senón que tamén fortalece o tecido social a través de encontros interxeracionais, preservando a memoria e as tradicións locais, organizando programas de formación e educativos etc. Do mesmo xeito, a figura do bibliotecario é crucial debido á súa función mediadora e activadora social, e debe contar con recursos axeitados, recoñecemento profesional e unha remuneración suficiente e adecuada para o correcto desempeño do seu labor. Máis adiante, abordaranse con maior detalle o aspecto profesional, as colección e os espazos onde se conservan e nos que se pode acceder a estes recursos, fundamentais para o desenvolvemento dos labores das bibliotecas.

O punto de mira da biblioteca é a comunidade e as necesidades das persoas que a conforman, tanto no seu conxunto como individualmente. De aí o seu carácter universal, a promoción da diversidade e o apoio ás minorías e grupos vulnerables (segundo idade, xénero, situación económica, cultura, relixión etc.) co obxectivo final de fomentar a inclusión e a igualdade.

Así mesmo, estreitamente ligado ao concepto de cidadanía está o do territorio onde se atopa a biblioteca, que debe incluír tamén as localidades próximas, para que o rico mundo de relacións que configuran a vida cotiá das persoas se traslade á biblioteca.

Se a maioría das bibliotecas rurais son municipais, o papel do concello debe ser clave como axente institucional ao servizo do seu bo funcionamento, non só, senón axudado pola colaboración continuada das outras institucións

6 Compromiso de Urueña sobre la lectura en el medio rural (2023).

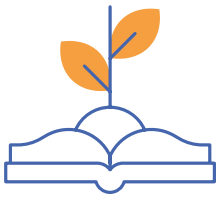
con competencias bibliotecarias, nunha unidade de acción interadministrativa incuestionable, regulada, fluída e prioritaria, coa vista sempre centrada na alta misión da biblioteca rural.

Este mesmo GT para o Plan de Especial Atención ao Medio Rural do CCB, tanto no seu informe de 2021 como no de 2022, propón "afondar en novas formas de xestión bibliotecaria en municipios de menos de 2000 habitantes, como as das asociacións de servizos municipais, xa ben consolidadas nas nosas vilas para outro tipo de servizos; ou o desenvolvemento de bibliotecas de dobre uso, público-escolar, para optimizar as bibliotecas dos centros educativos onde existan".

A biblioteca rural debe contar con todas as últimas comunicacións e tecnoloxías para reducir a fenda dixital coas garantías necesarias, tanto nas conexións como na formación dixital, na docencia na interpretación de contidos e na visibilidade das súas propias accións.

Toda biblioteca rural debe integrarse nunha rede territorial que a asista e lle proporcione os servizos que non pode prestar por si soa, a través dos servizos bibliotecarios centrais de apoio, que analizaremos con máis detalle noutra sección destas directrices.

A biblioteca rural debe estar aberta á participación en todos os programas e tendencias nacionais e internacionais que estean vixentes en cada momento e coincidan cos seus propios obxectivos, en beneficio da súa comunidade. Isto inclúe os actuais Obxectivos de Desenvolvemento Sostible da Axenda 2030 das Nacións Unidas.

CRITERIOS MÍNIMOS DE SERVIZO BIBLIOTECARIO

Como se mencionou na introdución, estas directrices pretenden servir como unha guía práctica de fácil comprensión. para o establecemento de pequenas bibliotecas e "bibliobuses", dun xeito viable e sostible, sen comprometer os estándares de calidade dun servizo público á comunidade. Polo tanto, nesta sección estableceranse os requisitos mínimos de servizo que deben cumprirse en todas as bibliotecas públicas.

Un servizo bibliotecario público está financiado con fondos públicos e, polo tanto, é gratuíto, o que significa que debe garantir a non discriminación, a igualdade de acceso e a diversidade no seu contido.

É fundamental ter un **espazo**, fixo ou móbil, que acolla as persoas que visitan a biblioteca e sirva como lugar de reunión, punto de encontro, de lecer, de traballo e de contacto persoal. Ademais, é necesario ter un horario de apertura ou un calendario de visitas axeitado e suficiente que sexa coñecido pola comunidade á que serve.

Outro elemento fundamental é unha **colección** documental accesible que satisfaga as necesidades de información, formación e lecer de todas as idades. O contido debe estar actualizado e presentarse en diferentes formatos, adaptados ás necesidades do público potencial en canto a temas e soportes, incluíndo materiais destinados a grupos con necesidades especiais.

O **persoal** é unha peza fundamental, xa que actúa como mediador entre o contido ofrecido e os usuarios. Este persoal debe estar ben formado e ser permanente, xa que é o responsable de xestionar, orientar, acompañar e dinamizar o servizo.

As bibliotecas enfróntanse a realidades e demandas diversas como centros de información e acollida, con variacións significativas en termos de recursos económicos, técnicos e persoais que condicionan a calidade do servizo prestado.

A posta en práctica destes tres elementos básicos (espazo, colección e persoal) materialízase nos servizos bibliotecarios, dos cales os seguintes poden considerarse esenciais en calquera biblioteca rural de pequeno tamaño:

1. Servizo de préstamo a domicilio persoal ou colectivo

Este servizo, o máis empregado, é a pedra angular que definiu as bibliotecas durante anos. É a fórmula máis práctica e flexible para garantir o acceso aos documentos. Non obstante, tamén é esencial ter en conta as consultas na sala, o acceso a Internet e o servizo wifi.

2. Servizo de mediación informativa

Este é o servizo de atención ao público máis tradicional, básico e decisivo, baseado directamente nas necesidades dos usuarios. Utiliza tanto os contidos das coleccións da biblioteca como os que se atopan en fontes externas, ademais dos recursos e as habilidades profesionais do persoal da biblioteca.

3. Servizo de dinamización social e cultural

Trátase dun servizo eminentemente inclusivo, xestionado por persoal da biblioteca ou outros especialistas. A biblioteca actúa como un medio para recompilar e difundir coñecemento, expresións culturais diversas e entretemento de calidade. Ao realizar diferentes tipos de actividades, dirixidas a diferentes públicos, a biblioteca convértese no motor cultural, social e de coñecemento da comunidade á que serve.

O funcionamento destes tres servizos transforma a biblioteca, tanto dentro do seu propio espazo como fóra del, nun referente cultural e un punto de encontro que dinamiza comunidades e grupos.

PERSOAL

O persoal desempeña un papel crucial como intermediario entre a biblioteca e a comunidade á que serve, especialmente en bibliotecas rurais de pequeno tamaño, onde unha soa persoa asume múltiples funcións definidas polas normativas profesionais.

O tamaño reducido destas bibliotecas adoita significar que operan cun só profesional, sen comprometer a prestación dun servizo completo e de alta calidade. Para garantir este obxectivo, é fundamental que a biblioteca se integre nunha rede que poida complementar os seus recursos e servizos a través dos servizos centrais de apoio á biblioteca.

1. Requisitos e habilidades

O persoal debe posuír coñecementos especializados en biblioteconomía ou outros campos relacionados. Estas habilidades son fundamentais para a xestión eficaz da biblioteca. Se o persoal non ten as competencias necesarias, é imprescindible que reciba a formación axeitada e actualizacións periódicas. Non calquera pode asumir o papel de bibliotecario; require coñecementos específicos e dedicación exclusiva ás tarefas bibliotecarias para garantir un servizo de alta calidade.

2. Recoñecemento e valoración

É imprescindible que o profesional encargado da biblioteca sexa recoñecido e tratado como tal dentro da administración da que depende. O seu posto debe valorarse do mesmo xeito que outros roles especializados dentro da estrutura organizativa. A singularidade e importancia das súas funcións, así como a súa relevancia na comunidade, xustifican que o seu posto e as súas condicións de traballo gocen do respecto, a consideración e a dignidade que merecen.

3. Titulación e supervisión

Dadas as diversas funcións que recaen nunha soa persoa, que inclúen a xestión, a análise de resultados e a toma de decisións estratéxicas, sería desexable esixir unha titulación universitaria de nivel medio, como a de técnico con categoría A2. En ausencia desta titulación, a figura de técnico auxiliar de biblioteca[7] podería ser operativa, sempre que conte coa supervisión continua e o apoio da rede de bibliotecas á que pertence.

4. Responsabilidades específicas

As funcións específicas do persoal nunha biblioteca rural pequena inclúen:

- Xestión integral da colección, dende a selección e adquisición ata o rexistro, catalogación, ordenación, circulación, conservación, expurgo e avaliación.
- Planificación, xestión e avaliación de recursos, servizos e sistemas de información segundo as necesidades da comunidade á que serve.
- Xestión do acceso á información, tanto procedente da colección interna como de fontes externas.
- Busca e recuperación de información e rexistros noutras bases de datos a través de Internet e a participación en rede.
- Avaliación das necesidades, expectativas, demandas e satisfacción dos usuarios.
- Promoción activa da colección e fomento do seu uso a través de actividades culturais e educativas.

7 Non se debe confundir o auxiliar de biblioteca co auxiliar administrativo, xa que, ademais de que non hai solapamento nas súas respectivas funcións (o primeiro é especialista en coñecementos bibliotecarios e o segundo en administración xeral), tampouco se inclúen na mesma categoría profesional (o auxiliar de biblioteca é C1, mentres que o auxiliar administrativo é C2).

- Uso e aplicación de ferramentas tecnolóxicas e funcionalidades que ofrece a rede, como o *software* libre e as aplicacións web.

- Solicitude e participación nos programas da súa rede de bibliotecas, ademais da recollida de datos estatísticos relacionados e outros datos que se lle poidan solicitar.

- Colaboración en proxectos colectivos con bibliotecas semellantes para iniciativas conxuntas.

5. Supervisión e apoio

- Importancia da rede de bibliotecas:
  - A biblioteca debe estar integrada nunha rede que complemente os seus recursos e servizos.
  - O apoio da rede de bibliotecas é esencial para a capacidade operativa do persoal.

- Colaboradores: A presenza de persoas en prácticas ou voluntarias debe ser sempre supervisada polo persoal bibliotecario titular. Estes colaboradores non poden asumir funcións esenciais, pero poden axudar en tarefas secundarias baixo a orientación e supervisión de persoal capacitado.

6. Formación continua

A formación e o desenvolvemento profesional do persoal da biblioteca serán continuos, co apoio da súa administración e dos servizos bibliotecarios centrais de apoio.

COLECCIÓNS

A colección bibliográfica, como vimos ao principio, constitúe, xunto co persoal e o espazo, un dos tres elementos clave para o bo funcionamento dunha biblioteca.

Independentemente do seu formato, a colección é esencial para facilitar o acceso á información, promover o coñecemento e apoiar a educación continuada. Ademais, desempeña un papel crucial na redución das disparidades sociais e económicas, na dinamización da vida comunitaria, no apoio á educación formal, na promoción da lectoescritura e na mellora da calidade de vida da poboación.

A xestión profesional destas coleccións garante a súa selección e uso axeitados, o que optimiza os seus beneficios e amplía as oportunidades de desenvolvemento para os usuarios da biblioteca.

1. Características xerais

A colección debe ser universal, é dicir, atenderá a todos os intereses da poboación sen limitacións nin discriminacións de ningún tipo. Só o profesional capacitado para a súa xestión, pertencente á biblioteca ou aos servizos centrais bibliotecarios de apoio da rede de bibliotecas na que se integra, terá plena autoridade sobre o seu deseño, aínda que, para iso, deberá observar as necesidades e características da súa comunidade, como a demografía ou os trazos culturais.

Polo tanto, a colección será plural no contido, pero tamén nos soportes, apegándose a outro dos seus principios fundamentais: facilitar a accesibilidade. Os xéneros e as formas editoriais serán tan variados como sexa necesario para cumprir os obxectivos da biblioteca.

Agás os documentos considerados patrimonio bibliográfico e a colección local, o resto dos materiais da colección bibliotecaria deben considerarse como material funxible, nunca inventariable, xa que a biblioteca, como entidade viva, debe evolucionar continuamente e en paralelo co desenvolvemento da sociedade á que serve, non só coa adquisición de novos exemplares, senón tamén co expurgo daqueles que xa están fóra de uso, obsoletos ou deteriorados.

Polo tanto, a colección debe actualizarse constantemente para que os seus contidos se axusten ao ritmo vital da comunidade, cunha combinación permanente de novas adquisicións e descartes documentais.

2. Xestión

A política de adquisicións e expurgos debe ser establecida polo persoal bibliotecario, xa sexa desde a propia biblioteca ou desde os servizos centrais bibliotecarios de apoio da rede de bibliotecas na que se integra, segundo os obxectivos da biblioteca e as necesidades da comunidade.

A súa revisión debe ser periódica, baseándose en datos do funcionamento da biblioteca e na evolución do grupo social que reside onde se atopa.

Na política de adquisicións sempre se considerarán criterios de calidade no contido, nos soportes e medios virtuais, actualidade e durabilidade.

A colección contará con medidas de conservación e instalación que permitan a axeitada preservación dos documentos segundo o marco temporal previsto da súa estadía na biblioteca.

3. Selección

A selección de materiais e fontes de información debe seguir criterios obxectivos de calidade, adaptándose á oferta editorial, aos recursos dispoñibles tanto internos como externos, ás políticas de colaboración con outras entidades, ás necesidades da comunidade, ás desideratas dos usuarios, ao rendemento da colección e á dispoñibilidade orzamentaria.

Baixo ningún concepto haberá interferencias externas ao persoal bibliotecario para seleccionar os materiais que conforman a colección. Só o persoal responsable da biblioteca ten a facultade de decidir que materiais se engaden ou se expurgan, baseándose na aplicación dos seus criterios profesionais, dirixidos unicamente a acadar os obxectivos da biblioteca ao seu cargo, o que non impide a aceptación de suxestións da comunidade á que serve para o seu estudo. A xestión continuada dunha colección non pode verse obstaculizada pola falta de previsión orzamentaria, nin polo desvío de fondos a outras partidas, nin pola ausencia de recursos suficientes, nin por unha xestión administrativa sen fin, nin por interferencias ou intereses externos á biblioteca para a xestión do orzamento nunha dirección documental distinta á establecida polo persoal bibliotecario. Dada a importancia da colección para a biblioteca, esta debe protexerse de calquera continxencia que poida debilitar a súa utilidade, a súa función e o seu desenvolvemento normal.

O fluxo fluído de novas adquisicións é esencial para a rendibilidade orzamentaria, funcional, social e económica. O mesmo principio aplicarase ao acceso en liña, aos dispositivos de reprodución e ás conexións precisas, estables e capaces.

4. Aspectos cuantitativos e cualitativos

Recoméndase manter unha ratio de entre 1,5 e 3 documentos por habitante, un índice que debería ser maior en poboacións pequenas. Porén, máis importante que o tamaño total da colección é a súa capacidade para manterse actualizada mediante a incorporación constante de novas adquisicións.

Das diversas ratios que existen para establecer o tamaño axeitado da colección segundo o volume de poboación, as que mellor se axustan á realidade do medio rural serían as seguintes:

- Localidades con menos de 1500 habitantes: 3,5 documentos por habitante.
- Localidades con entre 1500 e 3000 habitantes: 3,3 documentos por habitante.
- Localidades con entre 3000 e 5000 habitantes: 2,7 documentos por habitante.

En calquera caso, unha colección mínima non debería ser inferior a 2500 títulos, independentemente do tamaño da poboación.

5. Formación das colecciónss

A evolución da colección pasa por tres etapas: creación, desenvolvemento e mantemento. A partir dunha colección fundacional, débese acadar o número, a diversidade e a idoneidade das obras para permitir que o funcionamento normal da biblioteca satisfaga os criterios antes mencionados, de xeito que, unha vez alcanzada esta etapa de normalidade, deberá aplicarse un mantemento continuo para lograr un crecemento cero, baseado en desenvolvementos tanto paralelos como sistemáticos de selección positiva (adquisicións) e selección negativa (expurgos).

Ademais de garantir a universalidade no seu contido, a colección terá que representar os diversos grupos de idade, de xeito que o 70 % estará dirixido á poboación adulta e xuvenil e o 30 % á infantil. Non obstante, todo isto estará suxeito á realidade demográfica da comunidade: os posibles aumentos de temas, soportes e técnicas editoriais adaptaranse segundo os grupos predominantes, sen esquecer nunca as minorías, con especial relevancia no caso da infancia, as persoas maiores e os grupos doutras culturas.

6. Expurgos

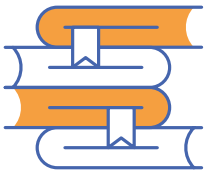
Como xa vimos, o expurgo debe ser constante e sistemático para manter o equilibrio e a calidade da colección. Dirixirase especialmente a obras deterioradas, obsoletas e sen usar, ás que se lles darán segundas oportunidades previamente. O primeiro destino das obras expurgadas serán os usos fóra da biblioteca (doazóns, mercados etc.), e a reciclaxe será a solución final.

Unha colección sa goza dunha taxa anual de expurgo do 10 %.

7. Coleccións especiais

Tamén se contempla a existencia de coleccións especiais que responden a criterios como a antigüidade das obras, a temática local, as necesidades de grupos específicos, os duplicados etc. Estas coleccións sempre se conservarán e, en canto a posibles variacións, deberán ampliarse en caso necesario.

Todos os aspectos e criterios relativos á colección tratados ata o de agora son tamén perfectamente aplicables ás bibliotecas móbiles, o que garante unha xestión uniforme adaptada ás necesidades do medio rural.

EQUIPAMENTO E ESPAZOS

A vida das persoas segue a ter unha vertente eminentemente presencial, aínda máis nas zonas rurais, onde existen maiores oportunidades para gozar dunha experiencia social cotiá máis plena, fortalecida, na maioría dos casos, por un pasado compartido de varias xeracións e un amplo coñecemento mutuo entre as unidades familiares que a habitan.

Os equipamentos e espazos bibliotecarios nas áreas rurais do século XXI parten da necesidade de situar o usuario na base de todas as abordaxes, prestando especial atención aos diferentes tipos de público, como asociacións, empresas locais ou colectivos xuvenís.

Tamén é necesario considerar os servizos que a biblioteca presta máis alá dos meramente documentais ou de acceso á información, como ofrecer un espazo de encontro e socialización, de cohesión e fortalecemento da comunidade, potenciando así aspectos relacionados coa formación, a aprendizaxe, o lecer cultural e o emprendemento, entre outros.

Polo tanto, toda biblioteca debe considerar aspectos como o seguimento dos requisitos técnicos básicos para a localización e idoneidade do edificio da biblioteca, a disposición das instalacións e o equipamento axeitado.

Ademais, a accesibilidade da biblioteca debe considerarse desde o principio na planificación xeral do edificio, que sempre debe cumprir coa normativa vixente.

En consecuencia, o espazo onde se atopa a biblioteca é clave para a súa integración no ritmo de vida da comunidade rural á que serve. Cómpre lembrar que, xunto co persoal e a colección, constitúe un dos piares sobre os que se basean todos os servizos bibliotecarios de calidade.

1. Localización

No caso dos puntos de servizo bibliotecarios estables, a biblioteca non debe quedar relegada a un lugar periférico nin afastada da vida cotiá das persoas, senón que debe ocupar un espazo central dentro da localidade, con boa accesibilidade e plenamente recoñecido tanto pola xente do lugar como polos visitantes.

O edificio debe ser facilmente identificable, cumprir en todo momento a normativa de accesibilidade universal e, dependendo do tipo de localización, ter espazo nas proximidades para o estacionamento de vehículos.

Recoméndase o acceso directo desde a rúa e que a biblioteca estea situada preferentemente nunha planta baixa. Alternativamente, sempre estará no mesmo andar e deberá ter ascensor.

A biblioteca non compartirá edificio con outros servizos que poidan prexudicar o normal desempeño das súas funcións.

No caso dos "bibliobuses", as súas paradas deben cumprir os mesmos principios que acabamos de enunciar, buscando sempre os lugares e edificios máis frecuentes para as reunións comunitarias —como prazas, centros educativos, residencias de maiores, centros penitenciarios ou centros de saúde— ou eventos comunitarios —como feiras ou mercados—. Así mesmo, desde estas paradas cada "bibliobús" terá acceso aos equipos eléctricos e de rede de datos necesarios para o seu funcionamento.

2. Espazo interior

O interior da biblioteca debe ser atractivo, aberto, luminoso, práctico e cómodo, de xeito que convide á xente tanto a entrar como a quedar.

Como mínimo, sería aconsellable diferenciar os seguintes espazos: unha zona para a localización e consulta da colección xeral, unha zona infantil e familiar con estantes e/ou caixóns *(bucs)* axeitados para albergar fondos básicos de materias e imaxinación, espazo para o traballo en equipo e espazo para a lectura informal.

Ademais, o persoal debe ter un espazo de traballo interno ben definido no que realizar as súas tarefas.

O espazo interior debe ser flexible para acomodar e adaptarse a diferentes necesidades, permitindo unha doada modificación do mobiliario. Este espazo debe adaptarse aos diferentes usuarios e ás distintas necesidades de adultos, mozos e nenos.

O espazo interior será, así mesmo, agradable, seguro e cómodo, e estará dotado de iluminación, climatización e demais condicións de habitabilidade e servizo axeitadas propias de calquera edificio público.

Sempre que sexa posible e o tempo o permita, o espazo exterior anexo á biblioteca integrarase como propio para a realización dalgunhas das actividades, co fin de aumentar a visibilidade e a versatilidade dos seus servizos en xeral.

Cando a biblioteca se traslade a outros contornos, como piscinas, residencias de maiores ou centros de día, adaptará os mesmos principios a estes novos espazos.

Un mantemento axeitado do edificio é esencial para manter a biblioteca nas mellores condicións. Débese comprobar periodicamente o estado físico dos elementos inmobles (pintura, fiestras, portas etc.).

Tamén é necesario manter axeitadamente os espazos compartidos con outros servizos, principalmente as zonas de acceso e as zonas de servizos básicos.

A biblioteca terá os seus propios aseos (WC) ou teraos nas proximidades do mesmo edificio. Estes deberán cumprir coas medidas de limpeza e mantemento necesarias que garantan a seguridade, a salubridade e a comodidade dos usuarios. Neste sentido, cumprirán coa normativa para a súa adaptación ás necesidades das persoas con discapacidade e outros grupos sociais como bebés, persoas con ostomías etc.

Todo isto aplicarase na maior medida posible no caso dos "bibliobuses", onde o espazo interior limitado require agudizar as medidas destinadas a sacarlles o máximo proveito.

3. Instalacións e equipamento

Os materiais, o mobiliario, os accesorios e outros compoñentes auxiliares permiten cumprir todo o que vimos comentando ata o de agora.

Unhas instalacións básicas como iluminación suficiente para o uso dos servizos da biblioteca, climatización que garanta o benestar, pavimentos duradeiros e fáciles de limpar, sistema eléctrico e de datos axeitado e medidas de seguridade e emerxencia acordes coa normativa vixente son elementos esenciais en toda biblioteca desde o día da súa apertura, como noutros edificios públicos municipais.

Do mesmo xeito, o equipamento e o mobiliario deben adaptarse ás necesidades dos diferentes grupos de idade, especialmente os nenos e as persoas maiores.

As rodas nos estantes e outros mobles destinados á colección facilitarán significativamente o seu movemento para a transformación constante dos espazos dispoñibles.

Pertencer a unha rede territorial require que a biblioteca dispoña do equipamento informático necesario e de conexións capaces, xa que estas redes comparten un catálogo colectivo e un carné único, cuxa administración

está centralizada a través dun programa integral de xestión bibliotecaria. O uso de servizos dixitais, xa sexan internos ou externos á rede na que se integra a biblioteca, tamén fai que os equipos informáticos sexan esenciais.

Neste sentido, sería recomendable ter unha dobre liña, tres ordenadores para uso público e un para xestión por cada mil habitantes —xunto cos periféricos necesarios (impresora, lector de códigos de barras láser etc.)— e servizo wifi tanto dentro como fóra da biblioteca.

É necesario vixiar e controlar o estado físico das instalacións e os equipos (mobles, equipos informáticos, arcos de seguridade etc.) para reparalos ou substituílos segundo sexa necesario.

Tamén se debe ter en conta o mantemento e a conservación de elementos comúns en todos os edificios, como a iluminación, as conexións eléctricas, os sistemas de auga e gas ou a rede de sumidoiros.

Do mesmo xeito, os elementos de seguridade, como as saídas de emerxencia, os sistemas de protección contra incendios, as boticas de primeiros auxilios ou os equipos de reanimación cardiopulmonar (RCP), deben revisarse periodicamente e manterse en bo estado.

Os "bibliobuses", pola súa banda, disporán como mínimo de ordenadores portátiles, cuxo número e diversificación dependerán do seu tamaño, do tamaño das poboacións e do deseño das rutas (principalmente do tempo dedicado á visita en cada localidade). Neste caso, deberá traballarse en tempo real cunha rede o suficientemente potente como para soportar o gran volume de datos xerados pola xestión bibliotecaria.

En canto ao mantemento dos "bibliobuses", débese ter especial coidado cos elementos mecánicos do vehículo e co espazo interior.

4. Superficie

A área que debe ocupar a biblioteca determinarase segundo o número de habitantes da localidade, cunha dimensión mínima de 100 m^2 ou, no seu defecto, 50 m^2 0,05 m^2/habitante.

En calquera caso, as dimensións garantirán o perfecto cumprimento dos servizos bibliotecarios coas condicións de calidade axeitadas para o almacenamento da colección, a súa dispoñibilidade para o público e o uso dos servizos bibliotecarios básicos, ademais dos integrados no programa de actividades da biblioteca e os complementarios. Aínda que é aconsellable ter un espazo propio para realizar as actividades, a administración titular da biblioteca proporcionarao cando non sexa así.

5. Sinalización

A biblioteca será visible, perfectamente recoñecible e facilmente localizable grazas á súa imaxe exterior. Na porta figurará como mínimo a palabra "Biblioteca" e o seu apelido institucional (municipal, provincial etc.) xunto co nome propio do centro, se existe. O rótulo será o máis lexible e distintivo posible.

A biblioteca figurará en todos os sinais de enderezos, nos principais edificios e/ou servizos da localidade en igualdade de condicións para facilitar a súa localización e contribuír á súa visibilidade e normalización na vida cotiá da veciñanza.

O camiño cara á biblioteca dentro do edificio onde se atopa debe estar claramente sinalizado, así como as súas seccións e servizos. O mesmo aplicarase á información relativa a actividades, eventos ou programas organizados desde ou na biblioteca.

Ademais, a biblioteca debe incorporar elementos de sinalización que a fagan máis accesible para todos os usuarios: sinalización táctil, pictogramas de servizos básicos, mensaxes aos usuarios en formato visual, táctil e auditivo, elementos de contraste cromático etc.

Os "bibliobuses" terán un espazo reservado para o seu estacionamento nas localidades que visiten. Esta zona de estacionamento, claramente sinalizada, ofrece a oportunidade de informar sobre o calendario de visitas e calquera outra novidade que se queira compartir, xunto coas localizacións precisas dos sinais.

6. Horarios

O tempo que a biblioteca permanecerá aberta dependerá do tamaño da poboación á que serve e dos seus ritmos de vida, que están determinados pola organización social, a actividade económica, as tradicións e a cultura da comunidade.

En calquera caso, o horario de apertura será sempre o máis longo posible dentro das capacidades do servizo. Ademais, os horarios deben axustarse ás flutuacións estacionais, que determinan o comportamento da maioría, para garantir que a biblioteca se adapte ás necesidades cambiantes dos usuarios.

O horario de apertura ao público concentrarase principalmente polas tardes, especialmente nas localidades máis pequenas. Non obstante, as bibliotecas dos municipios con centro escolar tamén terán horario matinal para acoller actividades en colaboración con el.

O horario mínimo de apertura será o seguinte:

- Para localidades de ata 3000 habitantes: un mínimo de 20 horas semanais, de luns a venres.
- Para poboacións de 3001 a 5000 habitantes: un mínimo de 24 horas semanais, de luns a sábado.

É fundamental reservar entre un **20 % e un 30 % do horario laboral do profesional bibliotecario en bibliotecas unipersoais para actividades internas da biblioteca**, como a organización, catalogación ou planificación de actividades. Este horario será adicional ao horario de apertura ao público.

7. Persoal de servizos

Aínda que o persoal da biblioteca se tratou con máis detalle noutras seccións, convén lembrar a necesidade da presenza e as funcións de persoal profesional adicional para complementar as súas tarefas.

Deste xeito, xunto co persoal da biblioteca, é fundamental garantir a presenza de traballadores encargados da limpeza, seguridade, mantemento xeral e informático e xestión administrativa.

Estas funcións, que poden formar parte dos servizos centrais da localidade ou compartirse con outros servizos da administración, son tan necesarias na biblioteca como no resto das oficinas municipais, xa que nin a limpeza nin o mantemento son funcións bibliotecarias, mentres que unha xestión administrativa eficiente e pertinente mellora significativamente os servizos da biblioteca e, polo tanto, a satisfacción xeral da cidadanía.

8. Os servizos centrais bibliotecarios de apoio

Cando falamos de servizos centrais bibliotecarios de apoio, referímonos aos recursos e servizos que lles ofrecen aos concellos as administracións supramunicipais, xestionados principalmente polas deputacións provinciais e/ou comunidades autónomas, co fin de acadar un mellor funcionamento e unha maior optimización dos recursos bibliotecarios.

Tamén se coñecen como Central de Bibliotecas, Servizo de Soporte ou Centros Provinciais Coordinadores, entre outros.

Os servizos centrais bibliotecarios de apoio actúan como enlace entre as administracións superiores responsables das competencias bibliotecarias e as bibliotecas públicas municipais, desempeñando un papel crucial na planificación, desenvolvemento e mantemento dos servizos bibliotecarios rurais.

A dispersión xeográfica dos núcleos de poboación non debe ser un obstáculo para garantir o acceso ao servizo bibliotecario. Cómpre lembrar que todos os cidadáns, independentemente de se viven nunha zona rural ou urbana, teñen dereito aos mesmos estándares de calidade nos servizos culturais.

O papel dos servizos centrais bibliotecarios de apoio é fundamental para os municipios rurais como ferramenta para crear e manter servizos bibliotecarios da máxima calidade posible, como o establecemento de estándares e formatos para a recollida de datos estatísticos ou o fomento do seguimento dos que

comparten as administracións superiores, garantindo o seu cumprimento e os prazos establecidos para iso.

As funcións dos servizos bibliotecarios centrais en relación cos municipios rurais son:

- A promoción de servizos e orientación, se é o caso, sobre a adquisición de coleccións, a coordinación e xestión do catálogo colectivo, o fomento da formación profesional continua e a supervisión da posta en marcha do Mapa de Lectura Pública, entre outros.
- A facilitación de información bibliográfica selectiva, a xestión e redistribución de fondos bibliográficos e a coordinación do préstamo interbibliotecario, entre outras.
- A promoción e coordinación do sistema bibliotecario en unidades territoriais inferiores á comunidade autónoma segundo a organización bibliotecaria derivada da lexislación bibliotecaria de cada territorio.
- A coordinación dos procesos técnicos de acordo coas normas e prácticas establecidas.
- A colaboración na implantación, desenvolvemento e mantemento do programa integral de xestión bibliotecaria, así como do catálogo colectivo do sistema no que se integra o centro.
- A promoción de proxectos e programas de cooperación interbibliotecaria.
- A promoción da lectura en calquera das súas formas: campañas de promoción, concursos literarios e de lectura, clubs de lectura, encontros con autores etc.
- A colaboración con bibliotecas escolares ou outros tipos de bibliotecas.
- A coordinación da rede de préstamo interbibliotecario.

- A coordinación da rede de préstamo dixital, así como a promoción do seu uso e de todos os servizos dixitais dispoñibles dentro do sistema bibliotecario no que se integra cada centro.

Os servizos bibliotecarios centrais de apoio, de acordo cos concellos, coordinarán o servizo de "bibliobuses", especialmente en núcleos de poboación dispersos ou que carezan de servizo de biblioteca fixo.

As funcións dos servizos bibliotecarios centrais poden implementarse en bibliotecas rurais a través de:

- **Creación, implementación:**

  - Información para os concellos sobre os requisitos mínimos dun servizo bibliotecario e como desenvolvelo.
  - Asesoramento continuo aos concellos.
  - Autorización do acceso ao sistema de lectura pública en función das características da biblioteca rural e en favor da calidade do servizo bibliotecario.

As institucións intermunicipais deberían contribuír ao desenvolvemento das bibliotecas mediante subvencións ou outras formas de financiamento en áreas como:

  - A renovación ou rehabilitación de edificios.
  - A mellora da accesibilidade.
  - As coleccións e recursos de información.
  - A adquisición de "bibliobuses".

- **Seguimento do servizo bibliotecario rural:**

  - Corresponde aos servizos centrais bibliotecarios de apoio a análise da información sobre o funcionamento da biblioteca rural, os seus servizos e actividades, a recompilación e o acceso á información e as funcións que deben desempeñar os profesionais.
  - A recompilación das estatísticas das bibliotecas rurais.

- A dotación das bibliotecas de fondos e coleccións axeitadas, con especial atención ás obras sobre o municipio, os seus habitantes, a súa historia e as súas tradicións.
- A dispoñibilidade dunha ampla e diversa oferta formativa anual dirixida ao bibliotecario do medio rural.

Servizos de acceso a núcleos de poboación remotos:

- Como complemento aos servizos xerais xa establecidos, fixos e móbiles, pódese prestar soporte para outros servizos de forma remota e personalizada —por exemplo, mediante videochamada, telefonía de voz ou correo electrónico— para atender as necesidades de información dos usuarios que non poden desprazarse.
- Seguindo a mesma filosofía, os servizos centrais de apoio poden fomentar a adquisición de coleccións para clubs de lectura ou lecturas colectivas e para o ámbito escolar. Ademais, impartirase formación neste tipo de actividades e enviarase coordinadores aos distintos clubs que se formen, ou estableceranse plataformas dixitais para o seu desenvolvemento como complemento ao modelo presencial.
- Do mesmo xeito, desenvolverase e implementarase un amplo programa de animación lectoescritora, deseñado especificamente para as poboacións máis pequenas e os centros escolares rurais.

La quinta

CONCLUSIÓNS

A biblioteca é un servizo esencial, básico e indispensable para todas as comunidades, especialmente para as máis pequenas. A súa elevada misión transcende o ámbito cultural: actúa como axente de igualdade, preservación dos dereitos fundamentais e promoción do avance social, cultural e económico, o que converte estes centros no verdadeiro corazón da comunidade.
A biblioteca protexe o seu patrimonio, fortalece os lazos entre os seus membros e contribúe ao benestar colectivo.

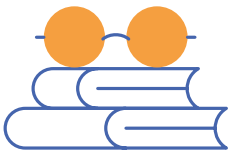
O declive demográfico no noso medio rural vai acompañado do abandono progresivo dos servizos públicos e privados. Neste contexto, a biblioteca non só permanece, senón que debe establecerse onde non existe como parte da solución ao grave problema do despoboamento.

Ningunha comunidade, por pequena que sexa, debería quedar sen a protección dunha biblioteca pública que traballe arreo polo seu desenvolvemento e salvagarda. Garantir este servizo é un dereito inalienable da poboación e unha obriga constitucional dos poderes públicos.

Estas *Directrices para bibliotecas rurais de pequeno tamaño* elaboráronse para facilitar a creación de novas bibliotecas e "bibliobuses" en zonas rurais onde aínda non as hai e para mellorar as xa existentes. O seu propósito é demostrar que a sustentabilidade non é incompatible coa calidade das prestacións, a profesionalización dos procesos e a variedade de servizos.

Dirixidas principalmente ás corporacións locais, estas directrices ofrécense como unha ferramenta práctica e sinxela para promover o establecemento de bibliotecas, tanto fixas como móbiles, en pequenas poboacións rurais. O seu enfoque céntrase en atender as comunidades máis vulnerables, onde máis se necesitan estes servizos, e en sentar as bases para reconstruír o que se perdeu.

Porque unha biblioteca non só preserva o pasado dunha comunidade, senón que tamén constrúe o seu futuro, estas directrices son unha chamada á acción, unha invitación a levar coñecemento, cultura e esperanza a todos os recunchos do mundo rural.

Anexo I

A PRESENZA DA CULTURA E AS BIBLIOTECAS NA LEXISLACIÓN ESPAÑOLA SOBRE O RETO DEMOGRÁFICO

Lexislación estatal

- Lei 45/2007, do 13 de decembro, para o desenvolvemento sostible do medio rural.

- Plan de recuperación, transformación e resiliencia: 130 medidas ante o reto demográfico.

https://www.miteco.gob.es/content/dam/miteco/es/reto-demografico/temas/medidas-reto-demografico/plan_recuperacion_130_medidas_tcm30-524369.pdf

O plan estrutúrase arredor de dez eixes estratéxicos. O eixe nove está dedicado á promoción da cultura. Pola súa banda, esta inclúe doce medidas que mencionan a dinamización cultural do medio rural, pero non desde as bibliotecas, senón desde iniciativas privadas en eventos culturais. Outra medida relacionada coa dinamización cultural é a campaña de promoción da lectura María Moliner. As restantes medidas pódense definir como transversais, non considerándose a biblioteca unha instalación esencial na dinamización do medio rural.

Lexislación autonómica

Andalucía

- O Consello de Goberno da Xunta de Andalucía aproba, por acordo do 2 de maio de 2023, a formulación da Estratexia fronte ao Desafío Demográfico en Andalucía, que se atopa en fase de desenvolvemento. As bibliotecas non se mencionan nas liñas de traballo contra o despoboamento rural.

- "Decreto 293/2009, do 7 de xullo, polo que se aproba o regulamento que regula as normas para a accesibilidade nas infraestruturas, o urbanismo, a edificación e o transporte en Andalucía".

Aragón

- Lei 13/2023, do 30 de marzo, de dinamización do medio rural de Aragón.

  No capítulo IV do título V, «Sobre equipamentos e servizos», menciónanse as bibliotecas no artigo 67, parágrafo 3, dedicado aos dereitos culturais no medio rural: "O Goberno de Aragón promoverá o fortalecemento da rede de bibliotecas de Aragón mediante o impulso e fomento dos sistemas de préstamo, así como dos sistemas de acceso e de lectura dixital".

- "Decreto 19/1999, do 9 de febreiro, do Goberno de Aragón, polo que se regula a promoción da accesibilidade e a eliminación de barreiras arquitectónicas, urbanísticas, de transporte e de comunicación".

Illas Baleares

- Non existe lexislación autonómica sobre o reto demográfico e o despoboamento no medio rural, só un estudo demográfico do medio rural nas illas do ano 2021.

https://www.caib.es/sites/ces/es/n/el_reto_demografico_de_las__islas_baleares/

- Lei 8/2017, do 3 de agosto, de accesibilidade universal das Illas Baleares.

Canarias

- Existe unha comisión sobre o reto demográfico con diferentes liñas de traballo, entre as que non aparecen a dinamización cultural no medio rural nin as bibliotecas.

- Lei 8/1995, do 6 de abril, de accesibilidade e eliminación de barreiras físicas e de comunicación.

Cantabria

- Estratexia rexional fronte ao reto demográfico e a loita contra o despoboamento 2021-2027. Menciona as bibliotecas na sección dedicada á cultura e ao lecer: "Promoción do servizo de bibliotecas en zonas rurais despoboadas, incluíndo o modelo de extensión da biblioteca pública de dobre uso: escolar e público. Mellora do servizo de 'bibliobús' e dos programas de entrega a domicilio. Programas para acceder aos servizos virtuais da rede de bibliotecas públicas de Cantabria".

- Lei 3/1996, do 24 de setembro, sobre accesibilidade e eliminación de barreiras arquitectónicas, urbanísticas e de comunicación.

Castela-A Mancha

- Lei 2/2021, do 5 de maio, de medidas económicas, sociais e tributarias contra o despoboamento e para o desenvolvemento do medio rural de Castela-A Mancha.

  Artigo 63: "Promoveranse os servizos bibliotecarios en zonas escasamente poboadas e en zonas con risco de despoboamento, incluíndo medidas destinadas a estender o modelo de biblioteca pública de dobre uso, escolar e pública, incrementar os servizos de "bibliobús" e os programas de entrega a domicilio de fondos bibliográficos das bibliotecas públicas, así como facilitar o acceso aos servizos virtuais da Rede de Bibliotecas Públicas de Castela-A Mancha".

- Lei 1/1994, do 24 de maio, de accesibilidade e eliminación de barreiras.

Castela e León

- Redacción do anteproxecto de lei que aborda o despoboamento e a dinamización do medio rural.

- Lei 3/1998, do 24 de xuño, de accesibilidade e eliminación de barreiras.

Cataluña

- Hai unha iniciativa lexislativa.

  Acordo GOV/108/2022, do 24 de maio, en relación coa axenda rural de Cataluña.

- Decreto 209/2023, do 28 de novembro, polo que se aproba o Código de accesibilidade de Cataluña.

Comunidade de Madrid

- Plan 2024 de reequilibrio territorial e loita contra o despoboamento. Axudas enerxéticas destinadas aos municipios que afrontan o reto demográfico.

- Lei 8/1993, do 22 de xuño, de promoción da accesibilidade e eliminación de barreiras arquitectónicas.

Comunidade Foral de Navarra

- Lei foral de Navarra 17/2003, do 17 de marzo, de desenvolvemento rural.

  O artigo 4, "Obxectivos sectoriais da política de desenvolvemento rural", non menciona as bibliotecas como equipamentos culturais nas zonas rurais no seu punto 6, "Ámbito da política educativa e cultural".

- Lei foral 12/2018, do 14 de xuño, de accesibilidade universal.

Comunidade Valenciana

- Lei 5/2023, do 13 de abril, de medidas integrais contra o despoboamento e para a equidade territorial na Comunidade Valenciana.

  Artigo 27: "Promover os servizos bibliotecarios e os programas de entrega a domicilio de fondos bibliográficos de bibliotecas públicas con plans específicos de promoción da lectura, así como o acceso aos servizos virtuais da Rede de Bibliotecas Públicas da Comunidade Valenciana, baseándose en

programas de promoción de bibliotecas rurais con liñas de financiamento específicas e programas contra a exclusión dixital".

- Lei 1/1998, do 5 de maio, de accesibilidade e eliminación de barreiras arquitectónicas, urbanísticas e de comunicación.

País Vasco

- Lei 10/1998, do 8 de abril, de desenvolvemento rural.

  O artigo 3, "Obxectivos sectoriais da política de desenvolvemento rural da Comunidade Autónoma do País Vasco", non menciona as bibliotecas como equipamentos culturais no seu punto 4, dedicado ao ámbito educativo e cultural.

- Lei 20/1997, do 4 de decembro, para a promoción da accesibilidade.

Estremadura

- Lei 3/2022, do 17 de marzo, de medidas para afrontar o reto demográfico e territorial de Estremadura.

  Capítulo X, "Cultura, turismo e deportes", sección 1, art. 85.5: "A Xunta de Estremadura promoverá e apoiará o sistema bibliotecario de Estremadura, permitindo a plena posta en marcha da rede de bibliotecas municipais e garantindo a igualdade de acceso dos cidadáns aos catálogos e servizos das bibliotecas. Ademais, continuará a política cultural baseada no fomento da lectura, mediante o desenvolvemento de programas de actividades que fomenten a lectura, especialmente nas zonas rurais".

- Lei 11/2014, do 9 de decembro, de accesibilidade universal en Estremadura.

Galicia

- Lei 5/2021, do 2 de febreiro, de impulso demográfico de Galicia.
  Non menciona as bibliotecas.

- Lei 10/2014, do 3 de decembro, de accesibilidade.

Principado de Asturias

- Lei 2/2024, do 30 de abril, de impulso demográfico.

https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2024-11191)

Faise referencia á cultura no artigo 49, título IV, cuxa redacción está inspirada case literalmente na Lei 2/2021, do 5 de maio, de medidas económicas, sociais e tributarias contra o despoboamento e para o desenvolvemento do medio rural de Castela-A Mancha:

Artigo 49,7: "Co obxectivo de implantar servizos culturais no medio rural, promoverase o servizo bibliotecario nos concellos con especiais dificultades demográficas, incluíndo medidas destinadas á implantación do modelo de biblioteca pública de dobre uso, escolar e pública, á posta en marcha do servizo de "bibliobús", e a programas de entrega a domicilio de fondos bibliográficos de bibliotecas públicas, así como á promoción do acceso aos servizos virtuais da Rede de Bibliotecas Públicas do Principado de Asturias".

Artigo 49,8: "Implementaranse programas de actividades para promover a lectura, especialmente nas zonas rurais e nos concellos con especiais dificultades demográficas".

- Lei 5/1995, do 6 de abril, de promoción da accesibilidade e eliminación de barreiras.

Rexión de Murcia

- Programa de rehabilitación enerxética en edificios existentes en municipios de reto demográfico (PREE 5000).

- Lei 4/2017, do 27 de xuño, de accesibilidade universal da Rexión de Murcia.

A Rioxa

- Lei 3/2000, do 19 de xuño, de desenvolvemento rural.

  Artigo 4.9, Obxectivos sectoriais de desenvolvemento rural. 9. No ámbito da política educativa e cultural. e): "Conseguir unha rede básica de instalacións e equipamentos educativos, culturais e deportivos axeitada, suficiente e equilibrada para a nosa rexión". Cando fala de equipamentos culturais, non menciona as bibliotecas.

- Lei 1/2023, do 31 de xaneiro, de accesibilidade universal da Rioxa.

Annex II.

VOLUME DA COLECCIÓN SEGUNDO O NÚMERO DE HABITANTES

Cadro resumo

Recoméndase manter unha ratio de entre 1,5 e 3 documentos por habitante, un índice que debería ser maior en poboacións pequenas.

N.º habitantes	N.º documentos por habitante
Menos de 1500	3,5
Entre 1500 e 3000	3,3
Entre 3000 e 5000	2,7

En calquera caso, unha colección mínima non debería ser inferior a 2500 títulos, independentemente do tamaño da poboación.

Bibliografía

- Arroyo Ortega, Ó., *Universalizar los servicios bibliotecarios públicos en España,* https://www.fesabid.org/wp-content/uploads/informe-fesabid-Universalizar-servicios-bibliotecarios-Espana.pdf

- Consejo de Cooperación Bibliotecaria, Grupo de Trabajo de Perfiles Profesionales, *Perfiles profesionales del Sistema Bibliotecario Español: fichas de caracterización* (2.ª ed.), 2019, https://www.fesabid.org/wp-content/uploads/2021/05/Perfiles_profesionales_del_sistema_bibliotecario_e.pdf

- Consejo de Cooperación Bibliotecaria, Grupo de Trabajo de Perfiles Profesionales, *Propuesta de recomendaciones al pleno del CCB sobre el desarrollo de la formación continua en el Sistema Español de Bibliotecas,* 2016, https://www.ccbiblio.es/wp-content/uploads/Recomendacionesfc_GT_Perfiles_Profesionales.pdf

- Departamento de Cultura del Gobierno Vasco, *Estándares para las bibliotecas públicas de Euskadi,* 2012, https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicacion_profesional_biblio/es_def/adjuntos/estandares_BP_2012.pdf

- Dirección General de Cultura - Institución Príncipe de Viana, *La dinamización del entorno rural en Navarra a partir de las bibliotecas y otros servicios culturales: conceptos, buenas prácticas y recomendaciones para la acción,* 2018, https://www.culturanavarra.es/imagenes/documentos/la-dinamizacion-del-entorno-rural-en-navarra-202-es.pdf

- Dirección General de Cultura - Institución Príncipe de Viana, *Mapa de lectura pública de Navarra,* https://www.navarra.es/NR/rdonlyres/71B58F84-5245-4F3C-9BF1-A13BAFD42BE0/125095/MapadeLectura.pdf

- Generalitat de Catalunya, Diputació Barcelona, *Los nuevos estándares de biblioteca pública de Cataluña,* 2008, https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bib/mapa-lectura-publica/documents/estandards_cast.pdf

- Generalitat de Catalunya, *Mapa de la lectura pública de Cataluña,* 2014, https://biblioteques.gencat.cat/web/.content/tematic/el-servei-de-biblioteques/linies-dactivitat/planificacio-bib/mapa-lectura-publica/documents/MLPC_2014.pdf

- IFLA-UNESCO, «Manifiesto IFLA-UNESCO sobre Bibliotecas Públicas», 2022, https://repository.ifla.org/rest/api/core/bitstreams/2c0a8fe5-72c9-4a0f-81e1-0692e6feb1c2/content

- IFLA, «Directrices de IFLA para el desarrollo profesional continuo: principios y buenas prácticas» (2.a ed.), 2020, https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/cpdwl/guidelines/ifla-guidelines-for-continuing-professional-development-summary-es.pdf

- Ministerio de Cultura, «Las bibliotecas públicas españolas en cifras», 2023, https://www.cultura.gob.es/cultura/bibliotecas/bibliotecas-publicas-espanolas-en-cifras.html

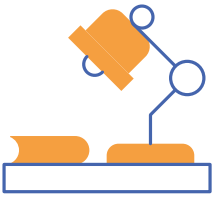
- Ministerio de Cultura, *Pautas sobre los servicios de las bibliotecas públicas,* 2002.

- Ministerio de la Presidencia, *Estatuto básico del empleado público,* actualizado a 28 de mayo de 2024, https://www.boe.es/biblioteca_juridica/abrir_pdf.php?id=PUB-PB-2024-193

- Stringer, I. (coord.), *Pautas sobre bibliotecas móviles. Revisadas y actualizadas por el Grupo de Trabajo de la Sección de Bibliotecas Públicas de la IFLA,* https://bibliobuses.com/wp-content/uploads/documentos/Pautas%20IFLA%20(Spanish).pdf

Autores

Equipamento de estudo	Membros do equipo de estudo
A biblioteca como axente dinamizador no medio rural	Paqui Padilla (Lorca) Manuela Busto (Castropol) Cristina Jerez (Pravia) Enrique Bravo Robles (Aguilar de Campoo)
Criterios mínimos de servizo bibliotecario	Rosa Díaz (Xunta de Galicia)
O persoal	María Hernández Muñoz (subdirectora xeral de Coordinación de Bibliotecas)
As coleccións	Roberto Soto (Deputación de León) Ana Lilia Sara (Cabezón de la Sal)
Equipamentos e espazos	Roberto Soto (Deputación de León) Assumpta Carbonell e Joan Luna (Generalitat de Cataluña)
Colaboracións	Jacobo Serrano Donaire (Biblioteca Pública de Zamora) Silvia Pérez Aguirre (Subdirección Xeral de Coordinación Bibliotecaria; Dirección Xeral do Libro, do Cómic e da Lectura)

FORMULARIO PARA AVALIAR O CUMPRIMENTO DAS DIRECTRICES PARA BIBLIOTECAS RURAIS DE PEQUENO TAMAÑO

1. Información xeral

Nome da biblioteca

Enderezo

Municipio

Correo electrónico

Enderezo web

Teléfono

Incorporación a / Tipoloxía de biblioteca

Inspección realizada por

Data

Contacto político (nome e apelidos)

Teléfono

Correo electrónico

Contacto persoa responsable (nome e apelidos)

Teléfono

Correo electrónico

Categoría laboral da persoa responsable

Estudos

Data de inauguración da biblioteca

Horario apertura

Horario interno

Xornada laboral
Habitantes
Extensión en m^2
Puntos de lectura
PC
Fondo (porcentaxes aproximadas adultos/ nenos; audiovisuais/libros)
Catálogo (ligazón web e *software*)

Superficie	Mínimo de 100 m^2 ou, no seu defecto, 50 m^2 + 0,05 $metros^2$/habitante.
Documentos	Non menos de 2500 documentos – Entre 1,5 e 3 documentos por habitante. As localidades con menos de 1500 habitantes terían 3,5 documentos por habitante. As localidades de entre 1500 e 3000 habitantes terían 3,3 documentos por habitante. As localidades de entre 3000 e 5000 habitantes terían 2,7 documentos por habitante.
Horario semanal de apertura	Ata 3000 habitantes, mínimo de 20 horas semanais, de luns a venres. De 3001 a 5000 habitantes, mínimo de 24 horas semanais, de luns a sábado. Entre o 20 % e o 30 % do tempo dispoñible do profesional bibliotecario das bibliotecas unipersoais debe dedicarse exclusivamente ao traballo interno da biblioteca. Estas horas son adicionais ao horario de apertura semanal.

Persoal contratado	Técnico A2. En ausencia desta titulación, o rol do auxiliar de biblioteca coa supervisión continua e o apoio da rede de bibliotecas á que pertence. Con coñecementos específicos e dedicación exclusiva.
Servizos	Acceso ao documento. Préstamo a domicilio de documentos. Consulta en sala. Acceso a Internet. Servizo de wifi. Mediación informativa. Dinamización social e cultural.

2. Persoal

Titulación académica, posto, formación e horario

Persoal da biblioteca		
Formación en biblioteconomía e documentación	Si ☐	No ☐
Outro título universitario	Si ☐	No ☐
Formación académica non bibliotecaria		
Categoría profesional		
Denominación do posto de traballo		
Horas semanais de traballo efectivo		
Dedicación exclusiva á biblioteca (horas semanais totais)		
Formación continua (horas anuais totais)		

Funcións

Xestión integral da colección.	Si ☐	Non ☐
Planificación, xestión e avaliación de recursos, servizos e sistemas de información.	Si ☐	Non ☐
Facilitación do acceso á información.	Si ☐	Non ☐
Busca e recuperación de información e rexistros noutras bases de datos a través de Internet e a participación en rede.	Si ☐	Non ☐
Avaliación das necesidades, expectativas, demandas e satisfacción dos usuarios.	Si ☐	Non ☐
Promoción activa da colección e fomento do seu uso a través de actividades culturais e educativas.	Si ☐	Non ☐
Uso e aplicación de ferramentas tecnolóxicas: *software* libre e aplicacións web.	Si ☐	Non ☐
Solicitude e participación nos programas da súa rede bibliotecaria.	Si ☐	Non ☐
Colaboración en proxectos colectivos con bibliotecas semellantes para iniciativas conxuntas.	Si ☐	Non ☐

Supervisión e apoio

A biblioteca está integrada nunha rede.	Si ☐	No ☐
Outro persoal (colaboradores, voluntarios, persoas en prácticas).	Si ☐	No ☐

3. Colección

Ratios de colección por poboación

Poboación	Colección/Habitante
< 1500 habitantes	3,5 Vol. / Hab.
Entre 1500 e 3000 habitantes	3,3 Vol. / Hab.
Entre 3000 e 5000 habitantes	2,7 Vol. /Hab.
Poboación adulta e nova	70 %
Poboación infantil	30 %

Aspectos cuantitativos

Poboación	Unidades físicas	
A colección axústase á ratio segundo a poboación.	Si ☐	Non ☐
A colección para adultos cínguese á ratio establecida.	Si ☐	Non ☐
A colección infantil cínguese á ratio establecida.	Si ☐	Non ☐

Aspectos cualitativos

Fondos accesibles (LF, audiolibros, letra XL).	Si ☐	Non ☐
Fondos destinados a minorías étnicas (métodos de idiomas, literatura noutras linguas etc.).	Si ☐	Non ☐
Fondo local.	Si ☐	Non ☐
Lotes de préstamo destinados a colectividades.	Si ☐	Non ☐

4. Localización, edificio, accesibilidade

A biblioteca está situada nun lugar céntrico e/ou ben comunicado?	Si ☐	Non ☐
Ten aberturas ao exterior (ventilación e iluminación)?	Si ☐	Non ☐
Ten accesos independentes? Está garantido o seu funcionamento independente?	Si ☐	Non ☐
Ten unha porta de acceso automática?	Si ☐	Non ☐
Dá sensación de comodidade en todo momento?	Si ☐	Non ☐
Comparte espazo con outras instalacións do municipio?	Si ☐	Non ☐
Sería aconsellable consolidar estes servizos?	Si ☐	Non ☐
Está sinalizada a localización da biblioteca no municipio?	Si ☐	Non ☐
Está a biblioteca debidamente sinalizada na fachada?	Si ☐	Non ☐
É visible desde fóra a información sobre os horarios da biblioteca?	Si ☐	Non ☐
Hai instalada unha caixa do correo para a correspondencia?	Si ☐	Non ☐
Pode desempeñar as funcións de caixa do correo para a devolución de documentos?	Si ☐	Non ☐
O ancho das portas é suficiente para o tráfico de cadeiras de rodas (80 cm de paso libre)?	Si ☐	Non ☐
A imaxe xeral das instalacións é de limpeza e orde?	Si ☐	Non ☐
Hai algún obstáculo para a circulación?	Si ☐	Non ☐

Aspectos de seguridade e hixiene

Hai unha botica de primeiros auxilios ben abastecida, revisada regularmente e reabastecida?	Si ☐	Non ☐
Hai recollida selectiva de residuos?	Si ☐	Non ☐
Hai protocolos establecidos para as emerxencias?	Si ☐	Non ☐
Se existen ramplas, cumpren a normativa?	Si ☐	Non ☐
Poden proporcionar planos da biblioteca (distribución, dimensións, seccións e fachada) ou bosquexos?	Si ☐	Non ☐

Protección contra incendios

Hai algún sistema de detección de fume?	Si ☐	Non ☐
O edificio está dividido con portas cortalumes?	Si ☐	Non ☐
Hai sinalización clara das rutas de evacuación?	Si ☐	Non ☐
Están todas as saídas de emerxencia libres de obstáculos?	Si ☐	Non ☐
Se as saídas de emerxencia dan directamente á rúa cara a zonas onde pode haber vehículos, hai barreiras ou sinais que identifiquen o posible uso e avisen da afluencia de persoas?	Si ☐	Non ☐

Pavimentos

O pavimento é uniforme tanto nos espazos públicos como privados?	Si ☐	Non ☐
É antiescorregadizo?	Si ☐	Non ☐
Se hai alfombras, están ben fixadas ao chan e non se deforman?	Si ☐	Non ☐

Paredes e aberturas

Hai algunha fiestra, porta ou mobiliario exposto de acceso público con vidro ou outro material fráxil que poida causar cortes?	Si ☐	Non ☐
En xeral, as paredes son regulares (sen manchas de humidade, pintura homoxénea etc.)?	Si ☐	Non ☐
Hai unha altura libre de planta ≥ 2,65 m e nos corredores ≥ 2,10 m?	Si ☐	Non ☐

Escaleiras

Hai varandas ou pasamáns en todas as escaleiras e en ambos os dous lados?	Si ☐	Non ☐
Están a unha altura de entre 90 e 95 cm?	Si ☐	Non ☐
Hai un espazo entre o pasamáns ou a varanda e a parede de polo menos 4 cm e de entre 3 e 5 cm de diámetro?	Si ☐	Non ☐
A varanda ou o pasamáns son ríxidos? (non se deforman baixo o peso)	Si ☐	Non ☐
A altura máxima dos chanzos é de 16 cm e a zanca mínima de 30 cm?	Si ☐	Non ☐
Hai continuidade entre a entrega do frontal e a zanca do chanzo?	Si ☐	Non ☐
Hai un máximo de doce chanzos sen relanzo?	Si ☐	Non ☐
Son todas as varandas imposibles de escalar e están ben protexidas?	Si ☐	Non ☐
Se a escaleira ten barrotes, están separados como máximo 10 cm?	Si ☐	Non ☐

Ascensores

A cabina ten unhas dimensións de 1,40 m no sentido de acceso e de 1,10 m no sentido perpendicular?	Si ☐	Non ☐
Os ascensores teñen teléfono de emerxencia?	Si ☐	Non ☐
Teñen pasamáns a unha altura de entre 90 e 95 cm?	Si ☐	Non ☐
O panel de pulsadores da cabina e o panel de pulsadores de piso están a entre 100 e 140 cm de altura?	Si ☐	Non ☐
Os botóns tamén están marcados en braille ou con letras en relevo?	Si ☐	Non ☐
As portas miden 80 cm de ancho e son automáticas?	Si ☐	Non ☐
Todos os relanzos permiten que unha cadeira de rodas xire (1,5 m x 1,5 m)?	Si ☐	Non ☐
Hai algún sinal acústico e luminoso para a chegada do ascensor e algún sinal luminoso para o sentido do traxecto?	Si ☐	Non ☐

Iluminación e visibilidade

Hai iluminación constante en todas as zonas?	Si ☐	Non ☐

Instalacións eléctricas

Úsanse ladróns ou adaptadores?	Si ☐	Non ☐
Están todos os cables debidamente illados e protexidos?	Si ☐	Non ☐
Hai algún desgaste ou deterioración na protección dos cables?	Si ☐	Non ☐

Sanitarios

Hai polo menos un baño con inodoro adaptado para os usuarios (xiro cadeira de rodas: 1,5 m x 1,5 m; porta de 80 cm de ancho, que se abre cara a fóra ou corredía, picaportes con presión ou de panca; lavabo suspendido con mecanismos de presión ou de panca; dúas barras de apoio a unha altura de entre 0,70 m e 0,75 m —unha delas batente—; espello co bordo inferior a unha altura de 0,90 m do chan)?	Si ☐	Non ☐
Dispoñen de recipientes para a eliminación de residuos (cueiros, compresas...)?	Si ☐	Non ☐
Están equipados para cambiar o cueiro dun bebé?	Si ☐	Non ☐
Hai sistemas de ventilación automáticos ou naturais?	Si ☐	Non ☐

5. Aspectos funcionais

Ergonomía

Están todas as zonas de traballo debidamente iluminadas?	Si ☐	Non ☐
Os mostradores ou mesas de traballo teñen unha altura de 0,72 m, unha profundidade de 0,70-0,75 m e unha anchura mínima de 1,40 m?	Si ☐	Non ☐
Hai teléfono dispoñible?	Si ☐	Non ☐

Aspectos formativos e legais

O persoal responsable ten unha formación mínima de bacharelato ou equivalente?	Si ☐	Non ☐
Ten algunha formación específica en biblioteconomía?	Si ☐	Non ☐
Ten unha certificación en competencias de TIC ou coñecementos suficientes no uso das TIC e na busca de información?	Si ☐	Non ☐

Ten claras as súas funcións?	Si ☐	Non ☐
Dispón de horas semanais para traballo interno?	Si ☐	Non ☐
Ten contrato?	Si ☐	Non ☐
Están as súas funcións definidas no contrato?	Si ☐	Non ☐

Orzamento

Ten o concello partidas orzamentarias específicas para a biblioteca (persoal, adquisicións, mantemento, actividade)?	Si ☐	Non ☐

Orzamento concello: _____ € Orzamento. Cultura: _____ € Orzamento. Biblioteca: _____ €

Que porcentaxe representa do orzamento total de Cultura?

Servizos

É visible e/ou accesible a información sobre o catálogo de servizos da biblioteca e as súas condicións?	Si ☐	Non ☐
As condicións para obter un carné de biblioteca axústanse ás do sistema bibliotecario ao que pertence?	Si ☐	Non ☐
Aplícase a normativa sobre protección de datos persoais?	Si ☐	Non ☐
Existe un regulamento da biblioteca?	Si ☐	Non ☐
Se existe, está aprobado pola administración titular?	Si ☐	Non ☐
Hai prezos públicos para determinados servizos?	Si ☐	Non ☐

Son gratuítos os servizos xerais (consulta, préstamos, Internet)?	Si ☐	Non ☐
O servizo de préstamos ten unha normativa clara e coherente?	Si ☐	Non ☐
Existe unha comunicación fluída entre o concello e os servizos centrais de apoio?	Si ☐	Non ☐

6. Organización espazos e materiais

Visión xeral

Hai unha sección visible para mostrar as novidades?	Si ☐	Non ☐
As seccións de adultos e infantil están minimamente diferenciadas?	Si ☐	Non ☐

Sinalización

Están as diferentes seccións debidamente sinalizadas?	Si ☐	Non ☐
Están os armarios e os estantes debidamente sinalizados?	Si ☐	Non ☐
Axuda a organización espacial das coleccións á hora de localizar documentos?	Si ☐	Non ☐

Mobiliario para adultos

As mesas para usuarios permiten o seu uso por persoas en cadeira de rodas (polo menos un lugar para cada tipo de uso)?	Si ☐	Non ☐
As cadeiras teñen repousabrazos?	Si ☐	Non ☐
As cadeiras con repousabrazos axústanse á altura da mesa para que entren debaixo cando non se usan?	Si ☐	Non ☐

Os estantes perimetrais teñen unha altura máxima de 2,10 m?	Si ☐	Non ☐
Os estantes interiores teñen unha altura máxima de 1,80 m?	Si ☐	Non ☐
Hai unha separación entre estantes de ≥ 1,50 m?	Si ☐	Non ☐
En xeral, están os estantes en bo estado (estabilidade, sen curvaturas etc.)?	Si ☐	Non ☐
Hai mobles específicos para CD, DVD etc.?	Si ☐	Non ☐
Expóñense revistas en mobiliario específico?	Si ☐	Non ☐
As mesas teñen unha altura de entre 0,70 e 0,75 m?	Si ☐	Non ☐
O mobiliario é, en xeral, resistente? É doado de limpar?	Si ☐	Non ☐

Mobiliario infantil

Está adaptado para o uso infantil (alturas, esquinas redondeadas etc.)?	Si ☐	Non ☐

Espazo de formación en TIC ou uso das TIC

É un espazo de servizos centralizado (en oposición a un sistema distribuído)?	Si ☐	Non ☐
As páxinas de inicio dos ordenadores de oficina ou dos navegadores de Internet achegan información de valor engadido ao usuario?	Si ☐	Non ☐
Existen sistemas que garantan o uso seguro dos ordenadores por parte dos nenos?	Si ☐	Non ☐
Existen sistemas que garantan a privacidade do usuario no uso da información e dos equipos?	Si ☐	Non ☐

Existe algún control sobre o tempo de uso do servizo para garantir un uso equitativo entre os usuarios?	Si ☐	Non ☐
Hai algún servizo de mantemento para o hardware contratado ou establecido?	Si ☐	Non ☐
Hai algún servizo de actualización para software e resolución de incidentes?	Si ☐	Non ☐
Ofrécese servizo de wifi?	Si ☐	Non ☐

Equipamento

Os ordenadores teñen mobiliario específico (pasacables, soporte para a CPU)?	Si ☐	Non ☐
Hai algunha impresora multifunción para uso público?	Si ☐	Non ☐
Hai ordenadores especialmente destinados a uso infantil?	Si ☐	Non ☐

Seguridade do fondo

As saídas de emerxencia teñen algunha alarma para alertar dun uso indebido ou ilícito?	Si ☐	Non ☐
É posible tirar ou pasar libros ou documentos cara ao exterior?	Si ☐	Non ☐

Composición do fondo

Cúmprense os estándares cuantitativamente?	Si ☐	Non ☐
O fondo para adultos é atractivo e está actualizado?	Si ☐	Non ☐
O fondo infantil é atractivo e está actualizado?	Si ☐	Non ☐
Cúmprese a proporción 1:3 para os fondos infantil e de adultos?	Si ☐	Non ☐

Actividades para fomentar la lectura

Realízanse actividades de promoción da lectura especificamente para nenos, polo menos mensualmente?	Si ☐	Non ☐
Hai algunha actividade de promoción da lectura deseñada para adultos?	Si ☐	Non ☐

Observacións

Estatísticas

Hai recompilación diaria de estatísticas?	Si ☐	Non ☐
Contabilízase o número de visitantes?	Si ☐	Non ☐
Contabilízase o número de préstamos?	Si ☐	Non ☐
Contabilízase o número de actividades?	Si ☐	Non ☐
Contabilízase o número de asistentes?	Si ☐	Non ☐
É posible extraer información de valor engadido (indicadores)?	Si ☐	Non ☐

Observacións

7. Observacións xerais

GOBIERNO
DE ESPAÑA

MINISTERIO
DE CULTURA

Consejo
de Cooperación
Bibliotecaria